

Előfiz. díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt.
 Félévre . . . 4 »
 Negyedévre . . . 2 »
 Vidékre 1 frttal több.
 Hirdetési díj:
 Egész oldal . . . 20 frt.
 Fél oldal . . . 10 »
 Negyed oldal . . . 5 »
 Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-
 utca, 337-ik házszám.

Ugy a kéziratok,
 mint a hirdetések
 ott vétetnek fel.

•Nyilttér sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel
 minden szó után 5 kr.
 és a kincstári illeték
 számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkthordónál kapható.

Élet és iskola.

II.

Sokan azt mondják, hogy minek a műveltség, hiszen sokkal boldogabb az ember a maga természetes, műveletlen állapotában. A kik így gondolkoznak, csak a vadakhoz utasítjuk, kiknél élet- és vagyoni biztonságról, művészet s tudomány iránt való fogékonyságról szó sem lehet, kik alig különböznek valamit a vérszomjas vadállattól. Ha összehasonlítjuk ezek életét a művelt, civilizált világ életével, ez összehasonlítás bizonyosan a műveltség előnyére fog kiütni s mindenki inkább szeretne a művelt-, mint a vadnépek között élni.

Nem egyszer halljuk hangoztatni azt is, hogy a mint a műveltség valamely nép körében terjed, eddig előttük ismeretlen vágyakat s szükségleteket ébreszt, melyeket ha ki nem tudnak elégiteni, megalégedetlenek, boldogtalanok lesznek. Erre csak azt mondhatjuk: Igaz, hogy a műveltség szaporítja a szükségleteket, fogékonyakká

tesz bennünket oly élvezetek iránt, melyek hiányát az előtt nem éreztük: de másrészt megtanít arra, hogy kell bizonyos durva, testünket és lelkünket veszélyeztető élvezeteket legyőzni. Ha szaporítja is a műveltség a szükségleteket, oly mértékben képesebbé is tesz bennünket azok kielégésére.

Boldogságunk előmozdításának hatalmas eszköze a vagyon. A műveltség pedig a legbiztosabb vagyon, minden más vagyon tőkéstől, kamatostól elveszhet, de ez állandó, mindig megmarad. A ki gyermekét taníttatja, jobb vásárt tesz, mintha ezeket érő földbirtokot hagyna reájuk. Nem látunk-e elég példát rá, hogy egy szerencsétlenség végképen tönkre teszi a műveletlen embert, míg a művelt ember, ha minden vagyonát elveszti is, műveltsége, ismeretei alapján új jövőt teremthet magának.

Hányszor halljuk azt is, hogy: igaz, hogy a műveltség hatalmas eszköze a boldogságnak, de csak addig, míg a fejök után élők száma nagyon el

nem szaporodik, mert ha mindenkiből tudóst faragunk, ki lesz földműves, ki lesz iparos?

Kik így beszélnek, hamisan értelmezik a műveltséget, mert nemcsak a tudósnek kell műveltnnek lenni, ki az esze után akar élni, aztán nem is áll az érdekében az államnak, hogy minden polgára tudós legyen, hanem igen is, hogy mindenki oly kiképeztesben részesüljön, hogy az általa választott életpályán a lehető legtekélyesebb eredményeket mutassa fel. A maga munkássági körében mindenkinek tudósnek kell lenni s ha ez meg lesz, földművelés, ipar, kereskedelem nálunk eddig nem ismert lendületet fog venni, mert a művelt földműves, a művelt iparos, a természeti erőket megfékezi s a maga céljaira használja fel. Csak nézzük meg, mi a különbség egy értelmes gazda s egy olyan földműves között, a ki ma is csak úgy műveli földjét, mint száz évvel ezelőtt művelték, de ha terem is földje, nem tudja úgy értékesíteni, mint a művelt, értelmes gazda.

TÁRCZA.

A kácsi vérfürdő.*)

(Az 1848-49-iki szabadságharcból)

Irta: Gaál Károly.

Azt mondják, hogy a magyar hadseregnek nem volt olyan szép zászlóalja, mint a 2-ik. Ez a zászlóalj Pest fiatalágából, ügyvédekéből, jogászokból és orvosokból alakult s miudjárt a forradalom elején Pétervárra küldetvén, ott maradt a vár átadásáig. Elhárva a küzdelmek terétől, nevét déllezsége által vívta ki. Míg máshol az előmenetelre annyi alkalom kínálkozott, itt művelt ifjak, pályájukat miut közkatónák végezték be, s miután többnyire maguk szerelték föl magukat, így történt, hogy az egész zászlóalj inkább egy tisztiz ezrednek tünt föl (a patrónás, szíjjuk is mázos bőrből volt), a fegyverek finomabbak, a szuronyok más aczélból. Valami tündöklő látvány volt ez. A vár átadásánál, mikor a második zászlóalj kezdte fegyvereit lerakni, egy osztrák tábornok, kendőjét a szeméhez emelte s elvágatott . . .

De szép volt a mi zászlóaljunk is, a 8-dik. Pécs fiatalágának a virága. Egy nap alatt öreg lett az egész város. Mikor kütüz-

*) „Magyarország“.

ték a zászlót, alája gyűlt az egész ifjuság. Nemsokára kivonultunk a városból.

Virágokat szórt a zászlóaljra a pécsi leikes nővilág. . . .

Nem tudom én már hányadik volt ez a csata! 1849-ben, a nyár közepén voltunk. A legények azzal tréfákoztak egymás közt, hogy mit csináljanak majd télen, megláznak nagyon, mert a köpenyegeiket nem győzik foltozni, ha ma be varrnak rajta három lyukat, holnap kilövik tiz helyen; a csákok ellen is sok volt a panasz . . . a golyó itt is, amott is keresztül ment rajtuk . . . bár csak a fejüket találta volna, mert szörnyü alkalmatlanság az az örökös „luftzug“, a mi ott járdogál ki és be a csákok közepén éppen az ember feje fölött.

Igy tréfáltak a szegény fiuk, mikor fölviradt a kácsi nap.

Én nem értek a hadi taktikához, hanem itt mégis egy kissé megdöbentem. Az igaz hogy csináltunk mi már akkor sok nagy boldogságot, sturmoltunk nyakig érő vízben, rohantunk síkon, plenkirozás nélkül másztunk meg olyan sima sáncokat, hogy mikor bevettük, hát csak akkor kérdeztük egymástól, hogy ugyan mitéle módon is jutottunk ide . . . hanem itt mindjárt láttam, hogy valami nem jó lesz.

Ott állt a síkon egy nagy, pihent hadsereg, valami huszezer temérdek lovassággal, Mi meg lehattünk vaiami hétezeren, hanem az igaz, hogy huszárunk sem volt több két-háromszáznál.

Az ellenséget megtámadtuk.

Hogy miért, azt én most se tudhatom. Vezérünk nevéhez, ki annyi győzelemre vitt már bennünket, még csak árnyéka sem férhet a gyausításnak; azt gondolom, hogy azért kellett megtörténni a támadásnak, hogy egy új erő elől a péterváradai vár alá vonulhassunk, mely további működésünket fedezze.

A csata alig tartott néhány óranegyedig. Mi, a 9-dik zászlóalj, ott álltunk láncban, iszonyu tűz közepén. Agyunk mindig távolabb bűmböltek, míg végre el is némultak. A 8-dik zászlóalj földözte az elvonulást. Nemsokára eltűnt a magyar hadsereg s mi — egy zászlóalj — ott álltunk a síkon, szemközt egész hadosztálylyal. Csak távol látszott egy erdő, ahova még reményünk lehetett eljuthatni.

De az ellentábor nemsokára felismerte helyzetét.

Egy ezred lovasságot küldött zászlóaljunk ellen, de mi azt gyorsan összelömegeztelve, szuronyegységgel és sortízzel fogadtuk.

Vannak, kik elismerik, hogy a műveltség elmaradhatatlan kelléke az életnek, de szerintük ezt a műveltséget nem az iskola, hanem maga az élet adja meg. Az élet befolyása tekintetben csakugyan félreismertetlen, a szükség, a kényszerítés és a tapasztalás nagy tanítómesterek, de az élet nagyon drágán adja a maga leczkékét s nem ismer kiméletet!

Az iskola adja meg az irányt, az alapot, az élet oktatása csak ott vezet helyes eredményre, hol az iskola előljárt a maga munkájával.

Ha már az iskola annyira fontos a népek életében, mi ebből a következmény? Hogy minden polgár járuljon hozzá az iskolák felvirágoztatásához tehetsége szerint s hogy minden szüle igyekezzék gyermekének megadni a lehető legnagyobb műveltséget.

És itt — városunkra vonatkozólag — ki kell mondanunk, hogy a szülők gyermekeik nevelését nem tartják oly fontos dolognak, a minőnek tartaniok kellene. A népiskolai osztályokat még csak kijáratja fiával, hiszen erre törvény kötelez, de hogy gymnaziumba küldené fiát, azt már sok szüle feleslegesnek tartja, mert itt nem áll a törvény a háta mögött, nem fél a közvetlen büntetéstől, pedig ezért még keservebben fog később lakolni!

Mintha elégnek tartanák fiaik részére azt a képzettséget, amit ezek a népiskolában szereznek, mintha siketek lennének a kor intő szózatával szemben hogy: művelődjünk!

Mintha nem tudnák, hogy csak úgy állhatunk meg nyugot népei között

A lovasság megriadt.

Mint egy kis szuronyerdő, vonultunk négyszögben odább.

Vonulásunk csak nagyon lassan történt, mert nemsokára az egész hadsereg beért.

Atlátták helyzetünket, s az ellen sorából fehér kendők lobogtak felénk Mindannyian Őrnagyunkra néztünk. Az Őrnagy arca nyugodt, változatlan volt, mintha nem vett volna észre semmit.

A kis szuronynégyszög pedig vonult odább-odább.

— Őrnagy ur! — kiáltott föl a sorból egy főhadnagy — az ellenség kegyelemjelet tűzött ki!

— Főhadnagy ur, oldja le a kardját, s adja át a prófuszának!

A zászlóalj harsogó éljéne helyeslé az Őrnagy szigorát.

A visszautasított kegyelemjel után új támadást tett a lovasság, de a szuronynégyszöget lehetetlen volt így összetörni. A döbörgő lovassor, mely alatt a föld látszott buogni, mindig felbomlott zászlóaljunk sortüskéiben s a kik négyszögünket mégis keresztül akarták törni, szuronyaink hegyébe omlottak.

Igy nem ment, ágyukat hoztak.

A kartács-zápor egyszerre képes lett

csak úgy vihetünk vezérszerepet kelen, ha művelték leszünk!

Sokan abban a balhiedelemben vannak, hogy egy gazdálkodónak, egy iparosnak nagyon elég, ha le tudja írni nevét; azt hiszik, hogy azon évek, melyeket fiaik a gymnaziumban töltenének s melyeket a tanyán, vagy mint inasok tölthettek volna el, tökéletesen el vannak veszve. Ezek nem tudják, hogy képzett ember valamely mesterséget néhány hét vagy hónap alatt megbir tanulni, míg a kik nincsenek kiképezve, azoknak ugyanannyi esztendő sem elég. Ezek nem tudják, hogy a tudomány pénz és vagyon, hogy ama néhány forint, melyet fiukra a gymnasiumban költenek, azoknak százszoros s ezerszeres kamatot fizet.

Fogják fel a szülők kötelességüket gyermekeikkel szemben a maga teljességében, irassák be fiaikat minél nagyobb számban a gymnaziumba vagy más hasonló felsőbb iskolákba. Követeli ezt saját gyermekeik jól fel-fogott érdeke, követeli városunk előmenetele s követeli hazánk jövője.

Megyei tanitógyűlés.

A bács-bodroghvármegyei tanítótestület f. évi augusztus hó 29., 30 és 31. napjain Palicson tartotta meg ez évi rendes közgyűlését Schmausz Endre elnök és Czirfusz Ferencz kir. tanácsos s megyei tanfelügyelő vezetése alatt.

Jelen volt körülbelül 160 tanító és tanár, mint egyesületi tag, számos hallgató a közönség köréből, továbbá Antunovics Mátyás helyi iskolaszéki elnök, Szigethy József, Gyorgyevits Szredoje, Frankl István stb. urak a hatóság képviseletében.

A két első napon a megyei választmány, illetőleg bíráló bizottság gyűlésezett.

Volna négyszögünket megsemmisíteni, de ez elől megint csatárlánczba oszlottunk. Nem ártott semmit

Végre a két támadó eszközt egyesíték. Mi nem is vettük észre.

A lovasság rohamot intézett, s midőn mi ismét formáltunk, megnyílt a lovassor s a közepéből az ágyuk katácatüze omlott reánk.

Egész soroszlopok dültek ki s a nehéz lovasság a megingatott sorok közé tört.

Itt egy rövid ütközet fejlett, minő csak akkor támadhat, midőn az egyik fél büszkesége s a másik sérelme a kiméletet lehetlenné tevék.

Ó-hat sebbel, egy darab karddal is viaskodtunk, a kilőtt pisztoly is fegyver volt a lovasság kezében, átdőfött paripák omlottak a sebesültekre, fedetlen vérző homlokok mindenfelé, s pokoli kiáltások, melyekbe lőnyerítés, trombita-harsogás, szidalom s a haldoklók nyöszörgése vegyült.

Tíz kard villogott a fejem fölött. Balkezemmél is védtem magamat, a melyben nem volt kard. Azt levágták . . . s azután, mintha tüzes hasábok omlottak volna reám . . . Végre nem éreztem semmit.

(Vége köv.)

Augusztus hó 31-ik napján folyt le a közgyűlés, mely reggel 8 órakor vette kezdetét.

Elnök üdvözlővén a nagy számmal megjelent tagokat, hivatkozik ez alkalommal arra az örvendetes eseményre, hogy a tanügyi kormány méltányolva a néptanítók jogos kívánalmait, végre megalkotta az új nyugdíjtörvényt, hogy megalkult a magyarországi tanítók országos bizottsága, mely hivatva legyen a tanítók érdekeit képviselni. Szolgáljon buzdításul a megyei tanitóságnak a munkásságra.

Elnöki felhívásra megtétettek az egyes körök jelentései, melyek közül a legszebben összeállított és legrészletesebben előadott a zentaiaké volt.

Következtek a tétélek tárgyalása a következő sorrendben:

1. Minő viszonyt tartson fenn a tanító felnőtt tanítványával szemben s hogyan lehetne ama viszonyt mennél áldásosabbá tenni?

2. Tekintve, hogy a történelem tanítása a jellemképzésre kiváló fontossággal bír, miképpen kezelendő az, hogy alaki és tárgyi célja biztosítottassék?

3. A testi nevelés kérdése az elemi és polgári iskolában, különös tekintettel a gyermekjátékokra?

Ezen tétélek megoldására több dolgozat érkezett be, melyek közül felolvastattak Móra István zentai, Nagy István apatini, Gurcsán István szabadkai, Meznerics Ferencz szabadkai, Lebák Emilia zentai tanítóknak nagy szorgalommal és szakértelemmel készült dolgozatai.

A legnagyobb diadalt azonban az első tétel első felolvasója és kidolgozója, Móra István zentai tanító aratta, kinek folyékony és természetes humorral fűszerezett előadását örömmel és lelkesülten tapsolták meg úgy kartársai, mint előljárói és az egész hallgatóság.

Gurcsán István és Meznerics Ferencz szabadkai tanítók felolvasásai gyönyörű irályokkal és részletes, tisztán a tárggyal foglalkozó előadásukkal nyerték meg a közetszést.

Nagy István apatini és Lebák Emilia zentai tanítók dolgozatai is méltó figyelmet keltettek a hallgatóság körében.

Végül felolvastattott Molnár Ferencz által az utolsó tétel, t. i.: A leányok neveléséről van-e kellőképpen gondoskodva Bács-Bodroghvármegyében?

Előadó hosszasan foglalkozik az általános nőneveléssel, végül áttér a tulajdonképeni kérdésre és kijelenti, hogy a tapasztalt haladás daczára, a kérdésre nem felelhet „igen”-nel s egy 14 pontból álló határozati javaslatot nyújt be.

Szántó Edéné elfogadja a javaslatot, de miután észrevette, hogy előadó a női ipari iskolák felállítását nem említi fel dolgozatában, kéri az egyesületet, hogy fogadja el 4 pontból álló pótló javaslatát is. Felolvassa javaslatát, miből kifolyólag élénk vita támadt. Hozzászóltak: Czirfusz Ferencz és a két előadó. A gyűlés a női ipari iskolák felállítását felveszi a javaslatba, de Szántó Edéné pótló javaslatát nem tárgyalja részletesen, mivel az nem nyújtott be egy nappal előbb a bíráló bizottság elé.

Itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a pótló javaslatok rendszerint az előadó meghallgatása után szoktak megtörténni minden gyűlésen.

A folyó ügyeket érintő értekezletek

közt a legérdekesebb volt a választmány előterjesztése alapján a tanítói gyűlések napidijai s utazási átalányainak tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő emlékirat fölötti határozathozatal.

A választmány által szerkesztett kérvényt Czehe Győző zentai polg. iskolai igazgató olvasta föl. Élénk vita után — Abracsics Antal kivételével — az egész gyűlés elfogadta azt.

Ezután következett a gyűlés várva-várt tételének megoldása: egy jó ebéd és vagy 50 tószot elfogyasztása. Jó gyomor kellett hozzá, de győzték a megyei tanítók.

Sikerült felköszöntőket mondtak Czirfusz Ferencz, Szigethy József, Antunovics Mátyás, Schmausz Endre, Rádics Jakab, Frankl István stb. stb.

Mielőtt azonban referadánkat befejeznék, kötelességünknek tartjuk külön pontban megemlékezni Petres Jánosról, a szabadtéri járáskör és a vendégfogadó bizottság elnökéről, ki már hetek óta fáradhatatlan buzgósággal működött, hogy a vidéki vendégek kellő ellátásban és szórakozásban részesüljenek. A gyűlés sikere rend és pontosság tekintetében nagyrészt az ő érdeme. Különben az ő eszméje volt az is, hogy ezen összejövetel kies Palicsunkon történjék. Köszönet neki! — különösen a nők részéről, kiket finom és lovagias előzékenységével egészen meggyert.

Referens.

T a n ü g y.

A polgári fiu-iskolán a beiratások még a régi intézeti épületben eszközölhetők, a Báics-léle házban, Zombori utcán. Az internatus és az egész intézet az új épületbe, a Vojnits Dini-léle palotába (Széchenyi-sétány) csak október hónapban költözik át. A helybeli növendékek csak f. hó 8-ig vétetnek fel, azontul csak vidékiek jelentkezhetnek.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Nemzetközi vámtarifa iroda.

A kereskedelemügyi miniszter ur meghagyása folytán a szegedi kereskedelmi és iparkamara értesíti a területén lakó kereskedőket és iparosokat, hogy:

Brüsszelben f. évi április hó 1-én nemzetközi vámtarifa iroda állítottott föl, melynek célja az egyes államokban fennálló vámszabályzatok és vámtarifák nyilvántartása s az összes államok vámtarifáinak és vámügyi intézkedéseinek több európai nyelven egységes foglalatban való kiadása.

A nevezett vámtarifa iroda kiadványaira csak az ezen iroda létesítésére vonatkozó nemzetközi egyezményhez hozzájárult kormányok fizethetnek elő. A szóban levő egyezményhez a magyar kormány is hozzájárulván, gondoskodtam arról, hogy az említett kiadványokból kellő számú példányok álljanak rendelkezésemre a célból, hogy az ezen gyakorlati szempontból is igen becses gyűjtemény iránt érdeklődő hazai iparosainknak és kereskedőinknek is módjuk legyen annak megszerzésére.

A brüsszeli nemzetközi vámtarifa iroda kiadványai német, angol, francia, olasz és spanyol nyelven jelennek meg s egy-egy példány előfizetési ára mindenkor április 1-től számítandó egy évre 15 frank.

Az előfizetési pénzek közvetlenül a budapesti kereskedelmi museum igazgatóságához küldendők, amely a megrendelt példányokat közvetlenül meg fogja küldeni.

A vámtarifa iroda kiadványaiból eddigelé négy füzet jelent meg, s azok a kereskedelmi museum igazgatósága által az előfizetőknek azonnal megküldetnek.

Megrendeléseknél pontosan kitéendő, hogy mily nyelvű kiadásból hány példányra kíván az illető előfizetni.

A vasárnapi munkaszünet és a rendőrség.

Az ipari munkának vasárnapi szünetéről szóló törvény és munkaszünet alóli kivételek tárgyában kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet végrehajtása közben, tudvalevőleg a kétes kérdések egész sorozata merült fel, melyek végleg csak konkrét esetekben hozott felsőbb hatósági határozatok által oldhatók meg.

Alább a nagyközönség tájékozása végett, némely II-od fokú ítéletben foglalt határozatot közlünk:

I. Egy földmives hétfőn reggel 6 óra előtt szeszgyárból moslékot szállított. Ezért az I-ső bíróság elmarasztalta; II-od fokban azonban felmentetett, arra való tekintettel, hogy a mosléknak nem iparüző földmives által való szállítása ipari munkát nem képez.

II. Egy divatárus vasárnap 11 órán tul nyitva tartotta üzletét. Az I. fokon elmarasztaltott, de a II. fokon felmentetett, mivel az, hogy elárúsított volna, be nem igazoltatott, az üzlet nyitvatartása pedig nem képez magában véve kihágást.

III. Egy kereskedő bornak vasárnap délelőtt 9 órakor való szállítása miatt II. fokon is elnapoltatott, mert a kereskedelmi miniszteri rendelet csupán a bornak némely üzletekben való kimérését, de nem egyuttal annak iparszerű szállítását is sorolta a munkaszünet alóli kivételekhez.

IV. Egy pékmester a sütési munkálatokat egész vasárnapon át folytatta, de mert a sütőde és a pékmester lakása ugyanazon házban van és mert a pékmester egyedül tanoncok és segédek nélkül folytatta a munkát, II. fokon felmentetett.

V. Szóдавизгыárosok a szóдавизнек vasárnapon való szállítása miatt II-od fokon is elmarasztaltattak, mivel a miniszteri rendelet csupán a gyártást és elárúsítást engedvén még, a szállítást kihágásnak kellett minősíteni.

VI. Ugyanazon üzlethelyiségre nézve bor- és sör- vagy pálinkaméréshez italmérségi engedélyvel bíró iparüzők mindkét fokon elmarasztaltattak azért, mert vasárnap egész napon át pálinkát mértek. Azon elhívetés ugyanis, hogy a vendéglőkben ez meg van engedve, nem vehető figyelembe, mivel ama helyiségben vendéglőszerűen nem szolgáltattak ki ételek; de ez utóbbit nem is lett volna szabad tenni, mert ahhoz különiparengedély kell.

VII. Azon körülmény, hogy a tejnek elárúsítása a keresk. miniszteri rendelet II. 10. pontja által a munkaszünet alóli kivételekhez soroltatott, nem jogosítja fel a nem sörmérségi, hanem csupán sörnek kis mértékben (zárt palaczkokban) való elárúsítására engedélyvel bíró üzlettulajdonost bor- és sörnek zárt palaczkokban a munkaszünet alatti elárúsítására.

Utaink kövezéséről.

Hatóságunk tudvalevőleg árlejtést hirdetett utaink kövezésére, s a beérkezett ajánlatok között van néhány figyelemre méltó. Ezek közt említendő B a s c h mérnök ajánlata, ki városi viszonyainkra fektette a fősulyt ajánlata benyújtásánál. Ajánlata a köalapépítménnyel bíró trachit és bazalt kövel, vagy bányakavicssal fedett utkövezésekre vonatkozólag drágább, de nem is tartja czélszerűnek ez utakat, mert fenntartásuk igen nehéz és igen költséges. A Mac-Adám utra vonatkozó ajánlata a legolcsóbb és egy évi jótállást is ajánl.

A tiszta Mac-Adám rendszer szerint épült hengerelt kavicsut előnye, hogy az esetben is, ha az ut felszíne a kocsiközlekedés által felvágatik, mindenkor biztosan kijavítható. Az ilyen rendszer szerint készült utnál nem játszik az alépitmény fontos szerepet, azért az olyan anyagból készíthető, mely a helyi viszonyoknak legjobban megfelel és a fenntartásnál helyben beszerezhető. Ennek az elvnek tökéletesen felel meg a vastóglának nevezett, szikla-keménységű tuffetett zuzott tégla, mely a gyöngyös kövekkel, ugymint mészkövel szemben, határozott fölényben van. Az ajánlatban kitett négyzet méterenkénti 1 frt 60 kr. egységár, a többi ajánlattal szemben lényegesen (40—60 ezer frt) megtakarítást mutat fel, amely képesíti a várost, hogy ugyanazon összegből sokkal hosszabb mű-uttermület készíttessék el, amint előirányozva lett.

Ezen rendszer magától ajánlja magát, mert az már helyben a kivitelnél teljesen megfelelőnek bizonyult és jövőre is a helyi viszonyoknak leginkább megfelel. Az ajánlkozó mint szakértő mérnök, ki helyben a vasútépítkezéseknél több évig működött, mint ajánlatából látszik ép azért erre fektette a fősulyt, a mi a viszonyok helyes fölismerésére mutat.

H I R E K.

Gyászjelentés. Petrovits Károly fájdalomtól megtört szívvvel tudatja hön szeretett neje Petrovits Károlyné szül. Szögi Veronának Szabadkán, f. évi augusztus hó 30-án délután 1/2 5 órakor, hosszas szenvedés után, élete 68-ik évében történt elhunytát. A drága halottat siratja még Bakotáné Dékó Anna gyámleánya, továbbá özv. Szekenderovits Jánosné szül. Petrovits Teréz sógoránéje, valamint számos rokonai és ismerősei. Az elhunytért a gyász isteni tisztelet f. évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órakor fog a szent-Teréz egyház templomában megtartatni, hült teteme pedig ugyanaz nap délután 4 órakor fog az ugynevezett bajai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Kelt Szabadkán, 1891. évi augusztus hó 31-én. Béké legyen meghidegült porai felett!

Tűzeset. Augusztus hó 31-én este 8 óra tájban Inotai Béla szatócs üzlete ismeretlen okokból kigyuladt, derék tűzoltóságunk gyors megérkezése azonban a tüzet még csirájában elfojtotta s az egész kár csak 40—50 frtra rug.

Betörés? Igen gyanúsán hangzó feljelentést tett a kapitányságnál tegnap reggel ifj. Gáger Miksa VI-ik kör lakos. Elmondotta, hogy 2-án hajnalban szokásához híven, üzletébe ment s ekkor az üzlet-keresztvasán alkalmazott nagyobb-örök lakatot nyitva találta és a bolt üvegajtaja sem volt úgy bezárva, mint ahogy azt ő végig az előző estén. Asztalfiókjából 9 frt 60 kr. hiányzott.

és az iróasztal kulosa; az iróasztalból pedig összesen 80 frt. A lisztes szákok össze-vissza voltak hányva, egy kis liszt volt a földre is szórva. Gyruja senkire sincs, mivel az üzletben alka mazcottat nem tart, lakásában pedig csak ő, felesége és a cselédleány lakik.

Siketnéma gyermekek 6—15 éves korban felvétetnek oktatás céljából (az élő nyelvben, továbbá számolás-, írás-, olvasás- és rajzolásban, azonkívül a nagyobb fiúk valamelyik iparájban, a lányok pedig a varrásban és egyéb női kézimunkában gyakoroltatnak); az ujvidéki siketnéma intézetben f. évi október 1-ig. Levélbeli tudakozódások Berencz Mihály urhoz Ujvidékre czimzendők.

Kereskedelmünk rövid idő alatt oly kitűnővé nőtte ki magát, hogy az ország bármelyik nagyvárosának kereskedelmével kiállja a versenyt. Ebben derék kereskedőinknek nagy részük van, különösen pedig azon nagyobb cégeknek, melyek áruikkal és kiszolgálásukkal legelőnyösebben tűnnek ki. A közölgő vásár alkalmából felhívjuk a közönség szives figyelmét az ilyen üzletekre. Saját gyártmányu creasq-vászonnal, elegans és jó fehérszeművel tűnik ki Wagner és Boholy cég, melyet joggal ajánlhatunk úgy a vásárra jövő vidékieknek, mint városunk lakóinak.

REGÉNYVILÁG.

Bácska kényura. (18.)

— Történe i regény. —

Írta: Szentérey Imre.

(Folytatás.)

Ott van a többi is mindmegannyi regé-
gát sőpredék és ezek bíborolják Bácska termé-
keny határát? — mi több, Zápolya még be-
csézi őket, mert Szerémi uram fajrokonok-
nak smeri el őket; bizony Szerémi uram
se prédikátorhoz illő módon jutott a kame-
neczi dominiumhoz, itt van közöttünk Dras-
kovich uram, elmondhatja, hogyan konfiskál-
tatta azt Zápolya. — Én tehát tekitetes ka-
rok és rendek amondó vagyok, hogy ünne-
pélyesen tegyünk óvást ez ellen Zápolyánál.

Hazaftas zsviával feleltek Radics Boza
beszédére a jelen voltak és Petrovics uram,
aki épen dalmát birtokáról jött a sub rosa
értkezelre, magára vállalta, hogy személye-
sen adja át Zápolyának a petíciót.

A történetek után éjtélig együtt mulat-
tak: jóféle karomi ürmös mellett, — melle-
leg, mondva a régi Karloviczot, illetőleg a
mai Karlóczát akkoron Karomnak nevezték.

Az éj folyamán a vendégek széjjel is
oszlottak, egymás lelkére kötve a jelige meg-
órást.

Ilyen volt a sub rosa jeligéjü értekez-
let, amit később a Rákóczy korszak lelkes
kuruczai is gyakoroltak, midőn hazaftas te-
endőik megbeszélésére itt vagy ott összejöt-
tek éjnek idején s elszédtek szinte az éj
folyamán.

VIII.

Lázár vitézek.

Szidja mint a bokrot: Sulyok Dókuat
a szigeti várpiaczon vitélő ura Török Bálint.

— Nem azt szégyenlem — dörgi Török
uram — hogy megszalasztottak a ráczok,
nem is azt, hogy első hajdum vagy, — ha-
nem azt szégyenlem legjobban: hogy anyád
nagyeném volt s így vérünkben származol.

— De Bali sógor...

— Egy kukk se, eltagadom azt is,
hogy sógorod vagyok!

— Hát vitélő Török uram! — meg-
követem alássan, ne vegye rossz néven, de
biz kelmed is megszaladt volna tizenötezer
ember elül hetvened magával. Nincs abban
szégyen, amondó vagyok.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

HIRDETMÉNY.

Néh. **bajszai Vojnich Jakab**
hagyatékához tartozó és a városliget
mellett fekvő, mintegy **12 láncz in-
gatlanság**, részben

szőlő, herés és kaszáló

a rajta levő épületekkel együtt na-
gyobb időre **haszonbérbe adatik.**
Bővebb értesítést alólirott ad.

Vojnich Máté

2-3

ügyvéd.

11647/1891. tan. sz.

3-3

Pályázat.

A szabadkai községi főgymnázium-
nál betöltendő és az 1891—92-diki
tanév kezdetén elfoglalandó két he-
lyettes tanári állomásra, melylyel 840
frt évi fizetés van összekötve, ezennel
pályázat hirdettetik.

Ezen állások egyikére a latin és
magyar nyelvből, a másikra latin és
német, esetleg latin és magyar nyelv-
ből középiskolai képesítéssel bíró egyé-
nek pályázhatnak.

A pályázók Szabadka sz. kir. vá-
roshoz címzett folyamodványukat, mely-
ben életkoruk, vallásuk, családi viszo-
nyuk, végzett tanulmányaik, képesíté-
sük, nyelvismereteik, eddigi netáni
szolgálataik okmányokkal igazolandók,
a szolgálatban lévők előjáróságuk ut-
ján minősítési táblázattal, f. évi **szep-
tember hó 8-ig** küldjék be.

Szabadkán, 1891. aug. 29-én.

Mamusich polgármester.

CZIGARETTÁZÓK!

A ki ésszerűen cigarettázik, tudja azt hogy a cigaretta jóságánál nemcsak a dohány, hanem a pa-
pir finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a
használandó papir finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal hasznátható a

LES DERNIERES CARTOUSHES

BRABNSTEIN FRÉRES

Párisi gyárából 65. Boulevard Exelmans

való cigarettapapir, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyá-
runk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi
papirt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s van-
nak oly gyártmányok is, melyekre gyártók cégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztes gyáros mindig
megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papirnak kezdetben teljes lapszámút és annak
minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papirt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy min-
den értelmes cigarettázó a mi »Les derniers Cartoushes« jegyű áruunkat fogja használni, mely évek
óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapirnál. Egyuttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papiro-
sunk czimlapján cégünk neve áll:

1-12

BRAUNSTEIN FRÉRES.

Cigarettapapirunk és hüvelyek gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. szám. Valódi fran-
cia küvelyek »Les Dernieres Cartoushes« papirból minden füzetben »Braunstein Frères« cégfel-
írással Budapesten minden norinbergi diszműaru-üzletben kaphatók.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap a

„EGYETÉRTÉS”,

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó kö-
zönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alapos-
sága éssokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasni-
nyok gazdag tárháza tették az »Egyetértés«-t népszerűvé. Az országgyűlés
tárgyalásokról a legreálisabb és e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedüli
az »Egyetértés« közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend.
A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra,
mert az »Egyetértés« kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s ala-
posságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a
mezőgazda megtalálja mindazt az »Egyetértés«-ben, a mire szüksége van.
Változatosan szerkesztett tárczájában, annyi regény olvasmányt ad, mint egy
lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40
kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó
magyarságu fordításban kapnak az »Egyetértés« olvasói. A ki olvasni valót
keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő
az »Egyetértés«-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr. 1/4 évre 5
frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az »Egyetértés« kiadóhivatalába
küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bér-
bérmentve küld.